

EUHARISTIJA, GOZBA KRŠĆANSKE ZAJEDNICE

Život svećenika i kršćanskih vjernika nerastavljiv je od Euharistije. Mi svećenici želimo što dublje prodrijeti u taj Isusov vazmeni dar da bismo ga što bolje protumačili svojim vjernicima i da bismo u svjetlu tog otajstva shvatili što je Bog za nas, što nam je Isus ostavio u pashalnoj žrtvi i gozbi, što nas je pozvao i kamo nas usmjerio. Ovdje želim naglasiti tri stvari u vezi s Euharistijom: Euharistija je božanska originalnost; u Euharistiji je Isus prisutan stvarno, a ne simbolički; Euharistija je stvarna potreba za svaku kršćansku zajednicu.

1. Euharistija — božanska originalnost

Kroz povijest pojedinih naroda postojale su i još uvijek postoje žrtve i gozbe kao sakralni čini vezani uz zajedništvo, skupine ljudi. Po tim žrtvama i gozbama čovjek je nastojao ostvarivati prijateljstvo s Bogom, odnosno sa silama prirode. Bili su to ljudski obredi koji su na neki način služili kao savez dotične ljudske zajednice, plemena, naroda s božanstvom u koje su vjerovali.

Isus Krist, koji je u svemu poznavao ljudsku narav i težnju ljudske psihe, ustanovio je u svojoj božanskoj ljubavi najoriginalniju žrtvu i gozbu, koju s pravom možemo nazvati: božanska originalnost. Kao očovječeni Sin Božji, radi nas ljudi i radi našega spasenja, Isus je uzeo kruh i vino, te plodove zemlje, da ovjekovječi trajni savez između Boga i ljudi u »u žrtvi čistoj, žrtvi svetoj, žrtvi savršenoj, svetom kruhu života i kaleža spasenja« (Prava euharistijska molitva), da svima koji će se kroz vjekove okupljati u »njegovo ime«, tj. kao zajednica njegovih učenika, Crkva, bude on sam u svom božanstvu i čovječstvu baš pod tim prilikama kruha i vina hrana besmrtnosti i vječnoga života. Tu originalnost mogao je samo Krist zamisliti i ostvariti, jer je Bog koji ljubi čovjeka i koji želi upri-
sutniti svoju božansku ljubav u njegovu životu. To je ta božanska originalnost koju je Krist zamislio i ostvario u euharistijskoj žrtvi i gozbi, što je ljudskom razumu nemoguće zamisliti, a kamoli ostvariti. Zato Euharistija, i kao žrtva i kao gozba, ostaje za sva ljudska pokoljenja otajstvo vjere (mysterium fidei), a to znači da se ona ne može stvesti na obični ljudski obred ili čin.

Isus Euharistiju nije ustanovio radi sebe nego radi nas, radi cijeloga Božjeg naroda. On se rodio, živio, djelovao, umro i uskrsnuo za sve ljude. Nigdje i nikada, ni djelom ni riječju, nije se izjasnio i opredjelio za samoga sebe. Došao je da izvrši volju Očevu i da sve ljude učini djecom

Božjom i baštinicima vječnoga blaženstva, da u ovom životu budu sudionici njegove božanske naravi, a u vječnosti baštinici njegova vječnog kraljevstva. On, nahranivši mnoštvo ljudi u pustinji kruhom koji je čudom umnožio (usp. Iv 6,1 sl.), obećao je svima hranu od koje se vječno živi (usp. Iv 6,17). To je obećanje ostvario i svima ostavio kao znamen svoje ljubavi u novozavjetnoj nekrvnoj žrtvi i gozbi, gdje se pod prilikama kruha i vina nekrvnim načinom žrtvuje za spasenje svih ljudi i kojima se pod istim prilikama daruje za hranu vječnoga života. Rekao je naime: »Uzmite i jedite! Ovo je moje tijelo... Pijte iz njega svi, jer ovo je moja krv, krv Saveza, koja se proljeva za sve za oprostjenje grijeha« (Mt 26, 26-28; usp. Mk 14, 22-24; Lk 22, 19-20; 1 Kor 11, 23-26).

Time je Isus u svojoj originalnosti poništio samoga sebe ustanovivši spomen-čin svoje muke, smrti i uskrsnuća i davši se za hranu vječnog života svima koji će se do konca svijeta okupljati oko stola njegove riječi i njegova tijela pod prilikama kruha koji je za život svijeta.

Po euharistijskoj gozbi zajednica Kristovih vjernika u svijetu ostvaruje jedinstvo s Kristom i međusobno. U euh. gozbi zajednica vjernika anticipira ono što će se definitivno ostvariti na eshatološkoj gozbi u kraljevstvu Božjem, kako nam objava svjedoči: »I Jahve nad Vojskama spremat će svim narodima na ovoj gori gozbu... Na ovoj gori on će raskinuti zastor što zastiraše sve narode, pokrivač koji sva plemena pokrivaše, i uništiti će smrt zasvagda« (Iz 25, 6-8). S tom božanskom originalnosti i ljubavi ne može se mjeriti nikakva ljudska originalnost ni ljubav. To potvrđuju slijedeće riječi Drugoga vat. sabora: »Naš je Spasitelj na posljednjoj večeri, one noći kad bijaše izdan, ustanovio euharistijsku žrtvu svoga Tijela i Krvi, da ovjekovječi žrtvu na križu kroz sva stoljeća, sve dok ne dođe, te da tako Crkvi, svojoj ljubljenoj Zaručnici, povjeri spomen-čin svoje smrti i uskrsnuća, vazmenu gozbu na kojoj se Krist blaguje, duša se napunja milosti i daje nam se zbog buduće slave« (SC 47).

2. U Euharistiji je Krist prisutan stvarno, a ne simbolički

Kristove riječi: »Ja sam živi kruh koji je sišao s neba. Ako tko jede od ovoga kruha, živjet će zauvijek. Kruh koji ću ja dati jest tijelo moje — za život svijeta« (Iv 6,51). Kad je Isus izrekao te riječi, mnoštvo — koje ga slušalo — sablaznilo se, a mnogi izjaviše: »Tvrđ je ovo govor!« (Iv 6,60). Zbuniše se i učenici, od kojih neki i napustiše Isusa. Tada Isus upita Dvanaesticu: »Zar ćete i vi otići?« (Iv 6,67). On je i na to bio spreman radije nego odustati od svoje božanske riječi: »Tijelo je moje pravo jelo i krv je moje pravo piće« (Iv 6,55). To reče Krist koji je »isti jučer i danas i zauvijek će biti isti« (Heb 13,8). Isus nije mogao odstupiti od svog obećanja da bude hrana ljudskim dušama.

U toj žučljivoj raspravi Petar je, kako znamo, u ime Dvanaestorice ispovjedio divnu vjeru: »Gospodine, komu ćemo otići?... Ti imaš riječi

vječnoga života» (Iv 6,68). Nakon svega toga otkrio je među Dvanaestoricom jednog koji ne vjeruje i neće vjerovati u njegovu euharistijsku prisutnost, pa je apostolima dodao: »Ipak jedan je od vas davao« (Iv 6,70). Judina je izdaja počela nevjerom u Tajnu vjere.

Taj događaj velika je pouka i za našu današnju kršćansku zajednicu, za Crkvu. Nevjera u Tajnu vjere jedan je od razloga zašto i današnji ljudi otpadaju od Krista i zašto ne prihvaćaju njegovu nauku. Krist, međutim, ni danas kao ni onda ne odstupa od svoje namisli da nam u Euharistiji dadne za hranu samoga sebe, pa makar zbog toga mnogi otišli od njega. On na vazmenoj večeri ustanovljuje Euharistiju da ga u svetoj pričesti primamo pod prilikama kruha i vina. I to je ta stvarnost otajstva njegove nazočnosti u pričesti u kojoj Krista primamo stvarno a ne simbolički. Nakon posvećenja (pretvorbe, konsekracije) pod prilikama kruha i vina nalazi se isti Krist koji je živio na ovoj zemlji, umro, uskrsnuo i koji se nakon uzašašća nalazi sdesna svoga nebeskog Oca. Tako je pronašao način da s nama ostane do konca svijeta. To je misterij, tajna!

Katolička Crkva u tumačenju Euharistije uvijek je kroz povijest ispovijedala vjeru u Kristovu stvarnu prisutnost pod prilikama kruha i vina, premda su neke protestantske Crkve, kao i neki od katolika, to zanijekali tumačeći Euharistiju kao obični simbolizam, transsignifikaciju, a to je u stvari ponovno Judino izdajstvo, bez vjere u »živi kruh što život daje«. O euharistijskoj gozbi može se samo govoriti kao slici ili prototipu zajedništva i ljubavi, i kao simbolu eshatološke gozbe u nebeskom kraljevstvu.

Naša je dužnost da ne bismo pod vidom nekog ekumenizma, ili za volju racionalističke mudrosti koja bi htjela razumski prodrijeti u tajnu Euharistije tumačeći je simbolistički, što se u novije vrijeme javlja i među katolicima, zanijekali stvarnu Kristovu prisutnost u Euharistiji, jer to ne bi bilo na korist već na štetu našega kršćanstva.

Mi se moramo ugledati na Crkvu koja se po Drugom vat. saboru otvorila svim narodima, svim religijama i svim ljudima, pa i ateistima, da bi svi mogli »piti s izvora života«, ali nije odstupila, niti može odstupiti, od stvarne Isusove nazočnosti u Euharistiji. To ne znači da mi ne trebamo tražiti shvatljiviji način govora da ljudi mogu lakše prihvatiti tajne vjere. Naprotiv, mi smo dužni to činiti, ali tako da se ni u čemu ne umanji spasonosna Kristova nauka niti iskrive istine vjere. Inače bismo pružili ruku pomirnicu hedonizmu, racionalizmu i materijalizmu koji su već odavno Kristovoj božanskoj prisutnosti u Euharistiji i u Crkvi kazali posljednji »zbogom«.

Iskreno govoreći, ni danas nisu glavne zapreke vjeri njezini misteriji, niti protuvjerska propaganda, već teorije koje ruše temelje Kristova božanstva i Kristove prisutnosti u Euharistiji, što se odražuje li na praktičnom kršćanskom životu. Te teorije na suptilan način prigovaraju Kristu i njegovoj Crkvi: »Tvrđ je taj govor! Tko ga može slušati?« (Iv 6,60).

Crkveno učiteljstvo, kako smo upoznati i obavješteni, nije bez razloga osudilo Küngovu nauku o Kristu i o Euharistiji. Küng, koji inače dobro poznaje dvadesetvjekovnu nauku Crkve, udaljio se, kako su nas informirali, od tih temeljnih istina kršćanske vjere. A bez Kristova božanstva i bez Kristove stvarne prisutnosti u Euharistiji ni Crkva više ne bi bila ono što jest, niti bi mogla izvršiti svoje poslanje.

Spomenuta i druga suvremena strujanja o euharistijskoj tajni, koja nisu u skladu s naukom Crkve, nama su upozorenje da smo dužni bdjeti, moliti, klečati i često obnavljati vjeru »nevjernog Tome« koju je pred uskrsnim Kristom na koljenima ispovjedio poklikom: »Gospodin moj i Bog moj!« (Iv 20,28), jer je Krist prisutan pod prilikama posvećene hostije. To vrijedi za cijelu kršćansku zajednicu koja se gubi u vrtlogu tehničkih i znanstvenih dostignuća i promjena. Stoga Sv. kongr. obreda sve ozbiljno opominje: »Brižljivo treba izbjeći sve što bi nekako moglo zamračiti Kristovu želju: On je presvetu Euharistiju ustanovio da nam bude na raspolaganju kao hrana, lijek i okrepa« (*Uputa o štovanju euharistijskog misterija*, 60).

Kristovu želju s obzirom na Euharistiju možemo otkriti u slijedećim riječima: »Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, već hranu koja ostaje za život vječni« (Iv 6,27). Na vazmenom stolu kršćanska zajednica mora primati dvostruku hranu: objavljenu istinu i dar nebeskog Kruha. Prva hrana oživljuje i jača vjeru, a druga umnožava bogolikost i radost u kršćanskoj zajednici, uprisutnujujući i suutjelovljujući samoga Krista u sebi i u svijetu. To je upravo najpotrebnije našim suvremenima koji su daleko od Boga, kao i današnjim »vjernicima« koji se udaljuju od Boga.

Teško se može opravdati nas svećenike ako kršćansku zajednicu koja nam je povjerena zaboravljamo voditi na vječne pašnjake stola Riječi i Kruha života. Bez toga, ona će potpasti pod upliv medija koji je sve više dekristijaniziraju i otuđuju od života koji će biti okrunjen eshatološkom gozбом i uskrsnom pobjedom. Krist sam o tome svjedoči: »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni. I ja ću ga uskrsnuti u posljednji dan« (Iv 6,54). Ima li što vrednije za život svijeta i za život kršćanske zajednice? Ima li danas što važnije za svećenika koji je po svetom redu pozvan dijeliti hranu besmrtnosti i uskrsnuća? Biti ravnodušan i indolentan prema tome, značilo bi promašiti poziv navjestitelja istine i djelitelja Kruha života koji daje snagu i radost narodu Božjem.

3. Euharistija — stvarna potreba za svaku kršćansku zajednicu

Naše vrijeme neki okarakteriziraju kao vrijeme »zalaska bogova«. Svijet je ispunjen prazninom i krizom otuđenja sebi i svom spasenju. On više nema svoga vlastitog i vječnog smisla. Prisna komunikacija s materijalističkom ideologijom, koja se poput inekcije svakoga dana ubrizgava u tkivo pojedinaca i cijeloga društva, postavlja nam pitanje na koje mi ne

dajemo točan i adekvatan odgovor: kako pokazati i dati današnjem čovjeku stvarnost Boga? Ateizam je danas činjenica tako prisutna da i teoretski i praktično rađa smrt Boga u dušama pojedinaca, pojedinih obitelji i cijeloga društva. Moderna civilizacija okupira pojedince i čitavo društvo tako da im u svakoj prilici nudi reprezentativne forme pseudo-religioznosti. To je potrebno istaknuti da bismo bolje uvidjeli kako je Euharistija danas, kao i uvijek, neophodno potrebna svakoj kršćanskoj zajednici.

Obraćanje Bogu odražuje urođenu težnju čovjeka da obrani svoju egzistenciju koja je ugrožena od izvanjskih sila pred kojima je on postao nemoćan. Da bi se današnji čovjek oslobodio od totalnog otuđenja i besmisla, u što sve niže upada, Crkva pokazuje na prisutnost Boga koji se u Euharistiji daje za život svijeta. Budući da je po Euharistiji Bog prisutan s nama i među nama, Euharistija je zaista naša najodličnija stvarnost. Po njoj se kršćanin oslobađa svih svojih otuđenja i bojazni i ujedno se transformira u Krista. Tko se naime dostojno pričešćuje, taj ima božanski život u sebi.

Bog se po Euharistiji želi s nama ne samo sjediniti već i suživjeti sa svim našim ljudskim problemima i odgovoriti na sva pitanja našega ljudskog srca i uma. Pa i zbog toga je blagovanje Kristova tijela i krvi kod pričesnog stola suvremeno za cijelu kršćansku zajednicu. O tome svjedoče tolike duše koje po pričesti unose Krista u svoj svagdašnji život i rad. Crkva će se jedino po Euharistiji uzdignuti nad sekulariziranu i ateiziranu atmosferu našega vremena kao što se u svojim počecima po Euharistiji uzdigla nad poganskom stvarnošću. Uočavajući tu moć Euharistije, Sv. kongr. obreda u spomenutom dokumentu »Eucharisticum mysterium« veli: »Sjedinjenje s Kristom... ne smije se ograničiti samo na vrijeme svetkovanja Euharistije, nego se mora protegnuti na sav kršćanski život tako da vjerni kršćani, neprekidno razmatrajući u vjeri primljni dar, provode svakodnevni život u zahvaljivanju pod vodstvom Duha Svetoga te donese obilnije plodove ljubavi« (br. 38). Euharistijska gozba dakle omogućava da se sam Krist u nama uprisutni do te mjere da svatko od nas s Pavlom može reći: »Živim — ali ne više ja, nego Krist živi u meni« (Gal 2,20). Na taj način mi uprisutnujemo Krista u ovom svijetu i svjedočimo za njega te se još više uklapamo u zajedništvo ljubavi i jedinstva s njim i s Ocem, te mi sami međusobno. Da bi se to ostvarilo, potrebno je i pojedince i pojedine skupine odgojiti i pripremiti na dostojno blagovanje tijela i krvi Gosopdinje, te da se svatko što češće pričešćuje.

U stvaranju istinskoga kršćanskog zajedništva Euharistija je u prvoj Crkvi bila bitni faktor. Po njoj su prvi kršćani dobivali svijest odgovornosti za potpuno zajedništvo, u kojem je svaki član Crkve svjedočio o prisutnosti uskrslog Gospodina. Time su kršćani prvih vjekova unosili u poganski svijet Kristovu istinu, duh, ljubav, zajedništvo i jednakopravnost, a to je i danas poziv kršćanske zajednice. Kad bi i danas naše vjerničke zajednice stvarno živjele i hranile se na gozbi Kristove euharistijske stva-

nosti, onda bi one imale svoj *raison d' être*, smisao svoje opstojanosti u svijetu. Po sakramentalnosti koju bi na taj način živjele, mogle bi suvremenom čovječanstvu pružati bogatstvo duhovnih vrednota: zajedništvo, mir, solidarnost, jamstvo vječnoga života, jer je залог svemu tome gozba Jaganjčeva, u kojoj je početak i svršetak otkupljenja čovječanstva. Dakle, Euharistija treba postati naša stvarnost, suvremenost i suverenost.

U nekim mjestima, posebno u nekim župama i krajevima, »vjernici« izgledaju kao rasipni sin, koji je ostavio očinsku kuću i pobjegao od oca u tuđi svijet te postao sluga i čuvar svinja nekog gospodara, gladan i žedan života koji bi bio dostojan čovjeka (Lk 15,11-32). Crkva takve želi povratiti u Očevu kuću, k ljubljenom Ocu, koji će im oprostiti za zastrañjenja, povratiti im izgubljenu bijelu odjeću, dati im poljubac pomirenja i nahraniti ih na božanskoj gozbi, sa stola božanske ljubavi.

Čini se da je čovjek današnjice duhovno iznemogao zbog prebrze trke življenja: tehnička su ga dostignuća udaljila od Očeve kuće, otuđila ga od ljubljenog Oca, svukla s njega svečanu bijelu odjeću i učinila ga slugom materiji. To mu je izobličilo dušu skinuvši s nje sve vrednote koje rese život Božjeg posinka. Takav čovjek i danas nerijetko pomisli: »Koliki najamnici moga oca imaju kruha napretek, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću, poći ću k svome ocu...« (Lk 15,17-18). U njemu se zaista bori osjećaj manje vrijednosti zbog privrženosti na ovozemno, s jedne strane, s privlačnom snagom duhovnih vrednota i interesa besmrtnosti s druge strane. Svatko to može osjetiti ako dublje uđe u razgovor s »izgubljenim sinovima doma Izraelova«. To je taj specijalni problem današnjeg čovjeka koji se zapaža u onom prastarom, ali uvijek i novom, naličju dvoboja staroga i novoga čovjeka. U toj stvarnoj situaciji prisutna je dramska dinamika koja prisiljava i suvremenog kršćanina da u podsvijesti vapi sa sv. Pavlom: »Jadan ti sam ja čovjek! Tko će me izbaviti od ovog tijela podložna smrti?« (Rim 6,24).

Bog i u takvoj svakidašnjici ima svoje putove, koje on sam najbolje poznaje, te može po njima dovesti k svojoj ljubavi i one sinove koji su ga ostavili. Crkva, sačuvavši po Euharistiji kontinuitet s izvorom Božjega života i Kristova prebivanja među nama, upozorava svakog člana svoga zajedništva: »U lomljenju euharistijskog kruha postajući stvarno dionici Gospodinova Tijela, uzdižemo se do sjedinjenja s njime i među sobom« (LG 7). To je najsvečanija izjava II. vat. sabora koji želi da svi članovi Crkve po Euharistiji ostvare što cjelovitije zajedništvo s Kristom i međusobno, što se zorno i osjeća u dubokim težnjama kršćanske svijesti. Euharistija je dakle put po kojem se mi sjedinujemo s Bogom i međusobno, a preko nas tako ujedinjenih dolaze do spoznaje Božje ljubavi i svoga spasenja ljudi koji su udaljeni od Boga. Ta tvrdnja nije neka novost koja bi nam bila sasvim nepoznata. Već sv. Pavao upozorava kako trebaju biti jedno oni koji se pričešćuju: »Budući da je samo jedan kruh, mi svi smo dionici jednoga kruha« (1 Kor 10,17; usp. Rim 12,5).

Današnja situacija vjerskog života traži više nego ikada da se svaki vjernik po euharistijskoj gozbi više povezuje s Kristom i s braćom. Uvijek je naime bilo važno za kraljevstvo Božje da oni »izvan Crkve« osjete kako smo mi »jedno srce i jedna duša«. Danas je to prijekopotrebno ne samo za naše međusobno jedinstvo i jedinstvo s Kristom već i za jedinstvo ljudi uopće. Na to upozorava i Sv. otac Ivan Pavao II. u svom ovogodišnjem pismu biskupima ističući da susret i prijateljstvo s Kristom »ni najmanje ne umanjuje nego naprotiv olakšava euharistijski značaj duhovnog zblizavanja i drugovanja među ljudima koji sudjeluju u žrtvi koja im potom u pričesti postaje gozdom. To zblizavanje i drugovanje, kojemu je praslukom onaj skup apostola oko Krista za vrijeme Posljednje večere, izražavaju i ostvaruju Crkvu« (»Dominicae Cenaee«, br. 4).

Sudjelovanje u Euharistiji od svakog člana kršćanske zajednice traži odgovarajuću duhovnu i moralnu zrelost i spremu. Međutim, mnogim vjernicima, pa i svećenicima, redovnicima i redovnicama, koji su se navikli na stare krute forme, još im mnogo toga u pokoncilskoj Crkvi izgleda prenatrpano i suviše. Po mom dubokom uvjerenju, pretkoncilski sakramentalno-euharistijski život kod većine vjernika, svećenika i redovničkih osoba nije bio dorastao i zreo, a to se i danas zapaža. Možda je to razlog zašto i danas ima »vjernika« koji se rugaju onima koji svake nedjelje, posebno koji svakog dana, pristupaju na sv. pričest, a ti isti valjda to ne čine ni jedanput godišnje, čak ni na koncu života. Na nama je da tu Kristovu božansku gozbu prihvatimo što življom vjerom i tako je dublje unesemo u svagdanji život. Jedino tako možemo se spasiti od totalne dekristijanizacije i postići napredak našeg kršćanskog zajedništva u slobodi i ljubavi.

Stoga bi svaka kršćanska zajednica, zbog svoje bolje sutrašnjice i zbog uprísutnjenja Krista i njegove ljubavi među nama i u svijetu, kao i zbog eshatološke gozbe u vječnosti, trebala danas oživjeti praksu prve Crkve koja je stalno primala božansku snagu, milost i ljubav u euharistijskoj gozbi. Upravo zbog važnosti Euharistije za kršćanski život u suvremenom svijetu blaženi su oni koji pristupaju na tu »gozbu Jagančevu«.

Čini se da Euharistija pod vidom suvremenosti predstavlja naš sveobuhvatniji egzistencijalni nazivnik na koji se trebaju danas svoditi svi naši nedjeljni i svakodnevni vjerski stavovi. Naime, u dubini božanske Kristove stvarnosti, koju mi ne možemo razumom shvatiti, skriva se životna istina: Bog zalazi u našu ljudsku stvarnost, a po tome i u dijalog s ovim svijetom. Upravo stoga bit našega kršćanskog zajedništva, ljubavi i jedinstva sastoji se u činjenici da Bog ni danas nije daleki, nedostižni »On«, nego bliski »Ti« i »Ja« ako ga s vjerom i u milosti primamo u sv. pričesti i unosimo u svoj osobni svakodnevni život. O tome ovisi i rast našega kršćanstva. Prema tome, našoj je suvremenoj kršćanskoj zajednici, koja se suočava sa zbiljom svakodnevnih tokova koji nas muče, najživotnije da u zbilji euharistijske Kristove prisutnosti ostvari svoje sje-

dinjenje s Kristom, a po Kristu i međusobno jedinstvo, pa da tako pokaže svijetu svoje pravo lice. To je poziv naše kršćanske zajednice, i to Krist od nje očekuje.

Zaključak

Biti zajedno »u ime Isusovo« po svetoj pričesti jest uvjet da i uskrsli Gospodin bude među nama prisutan i djelatan. On je to zaželio i zato nam je ostavio sebe da nam bude kruh vječnoga života. Svjesni kršćani ga često primaju vršeći ono što nam je predao kao svoj spomen (spomen-čin, spomen-gozbu, spomen-jelo, spomen-žrtvu, spomen-tajnu...). Euharistija je u tom pogledu božanska gozba kršćanske zajednice koja posjeduje veliku šansu za preporod i život svijeta. Krist nas preko Euharistije želi skupiti »kao što kvočka skuplja svoje piliće pod krila« (Mt 23,37), jer nas jedino Euharistija može ujediniti u živo zajedništvo. Ako se mi ne odazovemo tome Kristovu pozivu i pozivu Crkve, naše će kršćanske zajednice opustjeti. Mi smo svećenici toga svjesni, stoga se i angažiramo da vjernike okupljamo oko Euharistije. Neka ova izlaganja o Euharistiji, kao i predstojeći metropolijski euharistijski kongres, i nas i naše vjernike više poveže s euharistijskim Kristom, a preko njega i nas međusobno, da bismo u jedinstvu i ljubavi donosili plod za život svijeta.

Literatura:

- X. LÉON-DUFOUR: **Rječnik biblijske teologije**, KS, Zagreb 1969;
- **Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva**, uredio A. Badurina, Zagreb 1979;
- J. GELINEAU: **Pastoralna teologija liturgijskih slavlja**, KS, Zagreb 1973;
- T. J. ŠAGI-BUNIĆ: **Povijest kršćanske literature I**, KS, Zagreb 1976;
- V. DEVETAK: **Nedjeljno euharistijsko slavlje**, KS, Zagreb 1974;
- TH. SCHNEIDER: **Gewandeltes Eucharistie-Verständnis?**, Einsiedeln 1970;
- J. POVERS: **Eucharistie in neuerer Sicht**, Freiburg 1968;
- E. WALTER: **Eucharistie**, Freiburg 1974;
- R. PESCH: **Das Abendmahl und Jesus Todesverständnis**, Freiburg 1978;
- L. SCHEFFCZYK: **Die Heilszeichen von Brot und Wein. Eucharistie als Mittel christlichen Lebens**, München 1973;
- A. GERKEN: **Jesus unter uns. Was geschieht in der Eucharistie feier?**, München 1979;
- J. RATZINGER: **Eucharistie — Mitte der Kirche**, München 1978.